

SEPTEMBER-NOVEMBER 2025

Skapelsetid

Betaniakyrkan
Betlehems kyrkan

Ekumeniakyrkan

Bild: Roger Samuelsson

När det stormar

Vi lever i vad som kan beskrivas som “den perfekta stormen”, hur många olika faktorer samtidigt påverkar världen på ett negativt sätt och i komplexa system förstärker varandra.

Text: Petter Hermansson

Klimatkris, krig på många olika platser, inklusive i vårt närområde, bristande respekt för mänskliga rättigheter, samt nedmontering av demokratin i många länder, där USA under Donald Trump verkar vilja gå i täten. En benämning av det vi är inne i är polykris. (Pekka Møllergård i Tidskriften NOD, nr 2, 2025).

Det är lätt att känna uppgivenhet eller cynism inför det ständiga flöde av dåliga nyheter som möter oss. Som kyrka blir det än viktigare att stå för hopp och framtidstro. Ibland har det kristna hoppet reducerats till ett hopp om himlen, om det eviga livet,

men det kristna hoppet är också ett hopp för livet vi lever här och nu, för jorden vi bor på, för mänskligheten vi tillhör. Om kyrkan inte talar om helheten talar hon inte om ett helt evangelium.

Detta nummer har namnet Skapelsetid, och det är också benämningen på tiden mellan 1 september och 4 oktober enligt ett brett ekumeniskt initiativ som syftar till att se helheten. Protestantiska, katolska och anglikanska församlingar runt om på vår jord närmar sig frågor som är minst sagt ödesmättade. Årets tema har underrubriken “Fred med skapelsen” och i vår tidning lyfter vi tankar kring detta.

Karin Gustafsson delar tankar om klimat och miljö, Erik Amnå lyfter viktiga perspektiv på demokrati, vi får möta röster från följeslagarprogrammet på Västbanken och en hälsning från den ekumeniska veckan i Stockholm. Magnus Kronberg delar

också tankar om Psaltaren, i relation till Equmeniakyrkans temaår. Under hösten återknyter vi till Skapelsetid på olika sätt, genom gudstjänster, klimatkirkelns arbete, Erik Amnås besök på vår kyrksöndag 21 september och vår medverkan på Mänskliga rättighetsdagarna i oktober, samt på många andra sätt.

För några år sedan samtalade jag med en av Förbundskyrkan i Ecuadors första pastorer, Jorge Andrade, som berättade om den kritik vår systerkyrka ibland fått utstå för sitt sociala engagemang, i en kontext av mer konservativa och “himmelfokuserade” samfund. Det Jorge då sa har satt sig i mitt minne: “Vi älskar ju Jesus och därför kan vi inte låta bli att arbeta för samhället vi är en del av.” Det är ord värda att minnas när det blåser kallt.

”Vi lever i vad som kan beskrivas som “den perfekta stormen”,

SKAPELSETID

1 SEPTEMBER – 4 OKTOBER

Fakta om Skapelsetid

**Skapelsetid är ett initiativ från
Kyrkornas Världsråd.**

**I Sverige samordnas arbetet med Skapelsetid
av Sveriges Kristna Råd**

**Det startar alltid 1 september som
är det ortodoxa nyåret och avslutas
på Franciskusdagen 4 oktober.**

Skapelsetid utropades för första gången 1989

**Den internationella hemsidan för Skapelsetid är
seasonofcreation.org**

Sluta fred med skapelsen

Jag sitter i skuggan i min lilla radhusträdgård. Jag hör tornseglarnas skri från där de susar fram högt över mitt huvud. Jag låter blicken följa de många humlor, bin och fjärilar som besöker lavendeln bredvid mig.

Text: Karin Gustafsson

Livet som surrar i min lilla trädgård får mig att tänka på den avslutande frågan jag fick i en podcast jag deltog i tidigare i år. Jag intervjuades om varför jag som sociolog intresserar mig för naturen och hur det går till när samhällsvetare studerar miljöfrågor. Men den sista frågan i intervjun var vilket djur som är mitt favoritdjur. Jag svarade "fjärilen". Deras metamorfos fascinerar mig och deras fladdrande flykt får mig att tänka på just de varma, lugna, långa somrardagar som jag är mitt uppe i när jag skriver detta.

När jag nu följer kålfjärilen från blomma till blomma blir ytterligare en anledning till att jag fascineras av fjärilar tydlig för mig. Fjärilen visar mig med sin närvaro så konkret att den hör samman med andra arter i naturen, och med det påminner den mig också om hur vi alla, även jag, hör samman med naturen (eller borde jag även här skriva "hör samman i naturen"?). För några dagar sedan såg jag inte en enda fjäril i min trädgård. Men idag, när lavendeln har slagit ut, är trädgården full av fladdrande liv. Fjärilarna kom med lavendeln och med lavendeln kom även surrande humlor och bin. De är alla arter som är beroende av

blommornas nektar för sin överlevnad, men de bidrar å sin sida också till blommornas pollinering och därmed med en tjänst som i andra arter än lavendel leder till både bär och frukter som också är viktiga för oss människor.

Jag fastnar med blicken vid myllret av liv i min lavendel. Kombinationen av min stillhet och insekternas flyktiga rörelser vagnar in mig i en sorts meditation över mitt och allas vi människors beroende av dessa små varelser.

Jag sitter i skuggan i min lilla radhusträdgård. Jag hör det ständiga suset från E18 som passerar förbi strax intill. Jag både ser och hör när sommarlovslediga barn samlats i de lekparken som byggts inom vår bostadsrättsförening. Staden gör sig alltid påmind här. Hur människor före mig har byggt och hur vi fortsätter att bygga en vardag, ett liv, ett hem och en stad för att vi ska ha det så bra som möjligt. Och bra har det blivit, för de flesta. Jag njuter av mitt hem varje dag och jag har njutit av att under semestern så smidigt ha kunnat köra ut på E18 och resa med bil till nära och kära. Bara goda avsikter. Ändå påminner mig också det ständiga suset från bilarnas däck mot asfalten om vad det kostat att få det så här bra.

Vårt goda samhälle har byggts med krediter som vi nu måste börja betala tillbaka och det omgående. Vi har tillsammans byggt och bygger vårt samhälle på resurser från naturen som vi inte har täckning för. Vi knaprar kraftigt på det som behöver finnas i förråden för kommande generationer. Vi har med detta intensiva resursanvändande inte bara använt det som hade behövts i morgon. Vårt sätt att leva i Sverige

och stora delar av världen har också kommit att skapa de oanade problem som idag brukar beskrivas som den trippla krisen. I denna kris ingår klimatkrisen, kemikaliekrisen och krisen för den biologiska mångfalden.

Detta vet ju jag, men det är inget jag vill tänka på här i trädgårdens skugga när semesterslöheten är som härligast, när vardagens bekymmer känns som längst bort och när fjärilarna, humlorna och bina istället för mina tankar till den lilla världen som inte sträcker sig så mycket längre bort än trädgårdens staket och vad jag ska äta till middag. Jag vill vara här och nu, långt bort från en värld som står i brand på fler sätt än ett. Men så är det, det gör den och det kan inga staket i världen stänga ute. Hur gärna jag än vill att det inte ska vara sant så är det sant. Världen brinner.

Jag sitter i skuggan i min lilla radhusträdgård. Jag smakar på årets tema för perioden Skapelsetid - Fred med skapelsen. Fred. Är vi i krig med skapelsen? Att krigen rasar på fler håll än ett i vår värld är uppenbart. Människor som kan fly flyr för sina liv, andra ser vi mista sina liv och ändå fler har mist den framtid de tidigare tagit för självklar. Men är vi, mänskligheten, jag, i krig med skapelsen, med naturen? Jag stannar vid tanken medan en humla av misstag surrar förbi mina tår, kanske förväxlar den det rosa nagellacket med att det skulle vara ännu en blomma. Jag vet inte om jag skulle beskriva det som att vi är i ett öppet krig med naturen. Men nog är den förslavad.

I ivern att skapa ett så bra samhälle som möjligt har vi i det moderna samhället gemensamt kommit att

dominera naturen, utnyttja den, och exploatera den utan tanke på vilka långsiktiga konsekvenser det kan få för alla naturens arter. Utan tanke på vilka konsekvenser det kan få för alla de intrikata system och relationer som skapelsen är uppbyggd av och som även vi är en del av. Mänskligheten och det moderna samhället har trott sig stå över naturen, skjutit bort tanken på att vi skulle höra samman med naturen. Vi har lagt naturen under oss, låtit den tjäna oss och tystat den.

Så hur tar vi oss framåt? Hur kan vi fortsätta att skapa ett gott liv för oss här och nu, för framtiden och för de små varelserna som i denna stund besöker min lavendel? Vad innebär ett gott liv tillsammans med naturen, tillsammans med bland annat humlor, bin och fjärilar? Är det ens möjligt?

Som i många dysfunktionella relationer där någon utnyttjas kan det vara svårt för oss att acceptera att vi är de med makt, de som utnyttjar. Det kan vara svårt att erkänna våra misstag och ändra våra vanor. Men det är det som måste till. Vi måste kollektivt förändra vår relation till naturen och till skapelsen. Se att vi är en del av Guds skapelse inte någon som står vid sidan av. Kanske är det ett första steg till att leva i fred med och i skapelsen.

Podden som texten nämner är *Biologica: Where Humans and Animals Meet* och avsnittet där Karin medverkar är *The Social Side of Biodiversity*. (<https://susanhayhurst.podbean.com>)

”
Så hur tar vi oss framåt? Hur kan vi fortsätta att skapa ett gott liv för oss här och nu, för framtiden och för de små varelserna som i denna stund besöker min lavendel?”

Bild: Roger Samuelsson

Skapelsen och Psaltaren

Konstverk: Magdalena Ekblad-Ackeberg

Psaltaren är den första boken i den del av Gamla Testamentet som kallas för skrifterna. På hebreiska heter den Tehillim - lovprisningarna - på grekiska Psalms. En psaltare är inte något som har med matlagning att göra, utan ett musikinstrument, faktiskt ett av de äldsta instrument vi känner till. Psaltare eller psalterium (latin) är en sorts cittra (dvs ett stränginstrument med någon sorts resonansbotten) som man knäppte på med fingrarna eller med ett plektrum. Faktiskt ses cembalon som en sorts släkting till psaltaren. Det som man ser som anledningen till att boken kallas för psaltaren är kopplingen

till musikinstrumentet. Man skulle kunna kalla boken för texterna till musiken.

Det som texterna talar om är det mesta mellan himmel och jord, ja faktiskt utanför himmel och jord också. Allt mänskligt och gudomligt, köttsligt eller andligt, lovprisningar eller förbannelser, allt finns i Psaltarens texter och det innefattar så klart också skapelsen.

Vi måste komma ihåg att de texter som vi har att göra med inte främst är teologiska, utredande texter, utan framför allt poesi och lyrik som söker uttrycka både det djupt mänskliga

och det djupt gudomliga, teologi som livshållning. Därför så är de texter som berör skapelsen i Psaltaren inte några som försöker att svara på hur världen kommit till (och det är inte den så kallade skapelseberättelsen heller, men det är en annan diskussion). Psaltaren försöker att få oss att se och känna vördnad och uttrycka tacksamhet till den Gud som skapat världen. En skapelseteologi i handling som gensvar till Skaparen.

En av de tydliga skapelsepsalmerna är psalm 8 som inleds så här:

”Herre, vår härskare, väldigt är ditt namn över hela jorden. Jag vill besjunga din himmelska prakt med ett barns, ett dibarns mun. Du har rest ett värn mot dina fiender för att betvinga ovän och hämnare.

När jag ser din himmel, som dina fingrar format, månen och stjärnorna du fäste där, vad är då en människa att du tänker på henne, en dödlig att du tar dig an honom?

Du gjorde honom nästan till en gud, med ära och härlighet krönte du honom. Du lät honom härska över dina verk, allt lade du under hans fötter: får och oxar, all boskap, och markens vilda djur, himlens fåglar och havets fiskar, allt som vandrar havets stigar.

Herre, vår härskare, väldigt är ditt namn över hela jorden.”

Bibel 2000

Här ser vi hur författaren vill sjunga om hur fantastisk vår Gud är och hur människan trots sin litenhet fått ett gudomligt uppdrag att råda över skapelsen. Det är viktigt att se hur människans relation till Gud är samma som naturens och djurens relation till människan. På samma sätt som människan får sitt beskydd och omsorg från Gud så ska människan ge beskydd och omsorg över natur och djur.

Flera psalmer uttrycker till och med att själva naturen lovsjunger Gud. I Psalm 19 står det:

”Himlen förkunnar Guds härlighet, himlavalvet vittnar om hans verk.

Dag talar till dag därom och natt undervisar natt.

Det är inte tal, det är inte ljud, deras röster kan inte höras, men över hela jorden når de ut, till världens ände deras ord.”

Det är inte bara människor som tillber Gud – hela skapelsen deltar i denna kosmiska lovsång. Berg, hav, djur och stjärnor tilldelas en sorts liturgisk funktion. Denna tanke kulminerar i Psalm 148, där himmel, jord och alla varelser uppmanas att prisa Herren.

”Halleluja!

Prisa Herren i himlen,
prisa honom i höjden.

Prisa honom, alla hans änglar,
prisa honom, hela hans här.

Prisa honom, sol och måne,
prisa honom, alla strålände stjärnor.
Prisa honom, du himlarnas himmel,
du vatten ovanför himlen.

De skall prisa Herrens namn,
ty han befallde och de skapades.
Han gav dem deras plats för evig tid,
bestämde en ordning som aldrig förgår.

Prisa Herren på jorden,
havsdjur och väldiga djup,
blix och hagel, snö och dimma,
du stormvind som gör vad han befäller,
alla höjder och berg,
alla fruktträd och cedrar,
vilda djur och boskap,
kräldjur och flygande fåglar,
alla jordens kungar och folk,
alla dess furstar och domare,
ynglingar och flickor,
gamla och unga.

De skall prisa Herrens namn,
hans namn är det enda upphöjda,
över jord och himmel är hans majestät.

Han har gjort sitt folk mäktigt,
till ära för alla sina trogna,
för Israel, det folk som står honom nära.
Halleluja!”

Det finns en ekologisk underton i dessa texter. Skapelsen har ett inneböende värde eftersom den är skapad av Gud och i sig själv vittnar om hans ära. I vår tid, där miljöfrågor är akuta, ger detta en stark teologisk grund för att vårda jorden.

Skapelsen i Psaltaren är inte slumpmässig eller kaotisk – den är ett uttryck för Guds trofasthet. Psalm 33 betonar att världen är formad av Guds ord och vilja:

”Genom Herrens ord blev himlen till, hela himlens här genom hans mun.” (Ps 33:6)

Här är det inte makt i sig som står i centrum, utan Guds pålitlighet. Skapelsen vittnar om en Gud som inte bara har makt, utan också kärlek och omsorg. Detta genomsyrar hela Psaltaren – från individuella rop till kosmiska hymner.

Psaltaren erbjuder en rik och mångfacetterad bild av skapelsen. Den är inte ett resultat av slumpen, utan ett konstverk format av Guds vishet. Människan är både en liten varelse och en krönt förvaltare - nästan en Gud (Ps 8). Och mitt i allt ljuder lovsången – från människans hjärta, från vindens sus och stjärnors sång.

I en tid av existentiell oro och klimatnödläge är Psaltarens sånger påminnelse om vår plats i helheten – och vår kallelse att leva i tacksamhet och vördnad inför Skaparen.

Text: Magnus Kronberg

Konstverk: Gerdin Willemsen

BLIR DET NÅGONSIN FRED I MELLANÖSTERN?

Text: Katarina
Linderborg

Det finns stunder när jag inte orkar läsa fler nyheter från Gaza. Eller se fler bilder av svältande barn eller blodiga licksäckar. Det är ett så fruktansvärt slöseri med resurser av alla de slag. Först och främst mänskliga resurser, som om de överlever kommer att ha stora fysiska och psykiska trauman att ta itu med. Men också kunskapsmässiga; Gazaborna hade en väl utvecklad sjukvård och ett bra utbildningsväsende, för att inte tala om slöseri med materiella resurser, alla dessa demolerade hus, upprivna vägar och förstörda och förgiftade odlingsmarker.

I skymundan av Gazakriget lever människorna på Västbanken. Där är trakasserierna från de illegala bosättarna oräkneliga och omöjliga att få bukt med. Ett litet exempel från början av detta år, berättat av en svensk följeslagare:

En dag kom ett gäng bosättare och trängde sig in i huset hos en palestinsk familj i Jordandalen. De rev ner saker från väggarna, kastade ut prylar från skåp och lådor och slog sönder så mycket de kunde. Familjen ringde polisen. Då försvann genast en av vandalerna, men tio minuter senare kom han tillbaka, iklädd polisuniform och var beredd att ta upp anmälan som familjen skulle göra.

Det säger sig själv vad som händer med den anmälan.

Ekumeniska följeslagarprogrammet – EAPPI – har funnits sedan 2002. För palestinierna är det en stor trygghet att veta att följeslagarna finns i närheten och besöker dem

med jämna mellanrum. När följeslagarna finns på plats är oftast trakasserierna från bosättare och soldater mindre, även om de finns. Tryggheten för palestinierna, att de kan ringa efter följeslagarna när det händer saker, och att de ibland sover över hos familjer som är extra drabbade är värdefull. Följeslagarnas rapporter till sina hemländer, FN, Kyrkornas världsråd och Röda Korset gör att många övergrepp, som annars inte skulle bli kända i väst, kommer fram i ljuset.

Annandag Påsk kom de sista svenska följeslagarna hem. Regeringen har dragit in SIDA-bidraget som är helt avgörande för att kunna skicka svenskar. När jag hade kontakt med biståndsminister Benjamin Dousa om det indragna bidraget fick jag bl.a. följande svar: "Sverige kommer att fortsätta stödja program, organisationer och verksamhet som har eller bidrar till en internationell, civil närvaro på Västbanken."

Den organisation med civil närvaro som har det största kontaktnätet och den längsta närvaron på Västbanken är EAPPI så jag undrar varför de då drar in det bidraget. Han skriver vidare att Sverige "ger bidrag till EU:s polisinsats för den palestinska myndigheten." Det är väl knappast civil närvaro? Det finns länder som fortfarande skickar följeslagare så programmet är igång, om än i liten skala. Ett annat problem för EAPPI är att de norska inte blir insläppta i landet p.g.a. Norges skarpa kritik av Israels agerande i Gaza. Det är inte motiveringen de får vid passkontrollen, men när plötsligt inga norrmän släpps in så drar man ju den slutsatsen. (Likaväl som jag noterade att jag som svensk plötsligt blev

grundligare kontrollerad i alla checkpoints efter att Sverige erkänt Palestina som stat)

2012 var jag följeslagare, det har präglat mig sedan dess och jag försöker hålla kontakten med vänner på Västbanken.

Bild: Katarina Linderborg

Tre månader bodde jag i Tulkarem, en stad med ca 80 000 invånare. Idag är 25 000 av dem hemlösa eftersom israeliska militären rev de två flyktinglägren "Tulkarem Camp" och "Nur Chams" i mars. Det är läger som funnits sedan 50-talet och bestod av riktiga hus. Visst kunde det finnas radikaliserade palestinier i lägren, men de flesta var helt vanliga familjer som försökte få vardagen att gå ihop. "Livet är väldigt svårt. Mer än du kan föreställa dig" var svaret jag fick av en av mina vänner i staden när jag frågade hur de hade det.

↙ Bosättning

Övre Yanoun

Bild: Katarina Linderborg

Två månader bodde jag i den lilla byn Yanoun med 35 invånare. Den var då helt omringad av bosättare och jag, och ett par andra f.d. följeslagare som varit i Yanoun har försökt få reda på om byn finns kvar, men vi har inte lyckats få något svar. Vi befarar det värsta eftersom invånarna i flera palestinska byar har blivit fördrivna av bosättare och husen demolerade

Sabeels vänner i Sverige stödjer Sabeel i Jerusalem och dess ekumeniska arbete för fred, rättvisa och försoning i Palestina och Israel. De gör det genom att uppmärksamma och informera människor i Sverige om de kristna i området och om det palestinska folkets situation. Bli gärna medlem och stöd

det arbetet. En bra informationskälla om vad som händer i området är att prenumerera på Sabeels bönebrev. sabeelsverige@gmail.com (Det kan man göra även om man inte är medlem.) En gång i veckan skickas de ut med berättelser om vad som hänt och en bön för detta. Nedan ett kort utdrag ur bönebrevet vecka 31:

"Förra veckan godkände det israeliska Knesset med överväldigande majoritet en symbolisk motion som kräver annektering av Västbanken. Även om Västbanken redan de facto är annekterad och motionen inte har några juridiska konsekvenser, visar motionen ett brett stöd i Israel för att utplåna det palestinska folket och indikerar en acceleration av Israels fullständiga övertagande av palestinskt territorium mitt under folkmordet i Gaza.

De förtrycktas Gud, vi lyfter våra hjärtan i sorg och rättfärdig ilska när makt används för att beröva och utplåna. Stärk dem som vägrar att tystas, vars blotta existens är en motståndshandling. Inför djup orättvisa, låt oss inte se bort. Låt den Helige Andes styrka hjälpa våra böner att övergå till handling och solidaritet.

Herre, i din nåd... hör våra böner."

"Livet är väldigt svårt. Mer än du kan föreställa dig, var svaret jag fick av en av mina vänner i staden när jag frågade hur de hade det.

Skapelsetid

- Tid för Guds fred

Av jord är vi komna

Varje dag möter vi hela världen redan vid frukostbordet. Brödet vi äter kanske är bakat hemma och mjölet kommer från någon bonde i närheten. Kaffet kanske kommer från Colombia eller Indonesien. Kanelen på gröten har importerats från Sri Lanka. Varifrån kommer köksbordet och stolarna? Och vem har gjort kläderna jag har satt på mig?

Så kan jag fortsätta se mig omkring och reflektera över min egen plats och roll i världen. Ekumenik, ekonomi och ekologi - alla orden har sitt ursprung i det grekiska ordet "oikos" som betyder "hushåll". Vi hör alla ihop i vårt gemensamma hushåll och är beroende av varandra och naturen.

Fred är både en gåva och en uppgift. Flera gånger hälsar Jesus sina lärjungar med frid och i bergspredikan säger Jesus att "Saliga är de som skapar fred, de ska kallas Guds barn." (Matt 5:9) Fred, och frid som vi säger på svenska ibland, har många dimensioner. Både i fredsteologi och i fredsforskning så lyfts mångfalden i begreppet fred/frid. Fred är så mycket mer än frånvaron av konflikt. Freden behöver förverkligas i vår egen vardag - i familjen, i bostadsområden, i städer och mellan grupper och nationer, och inom oss själva. Dessa olika sorters fred hör ihop och förutsätter varandra liksom fred och rättvisa förutsätter varandra.

År 2025 är det Ekumeniska året med temat Tid för Guds fred. Kyrkorna tillsammans inom Sveriges kristna råd har beslutat att uppmärksamma hundra-årsminnet av

Stockholmsmötet, som ärkebiskop Nathan Söderblom var drivkraften bakom. Vi uppmärksammar också att det är 1700 år sedan det första ekumeniska kyrkomötet hölls i Nicea, år 325, där kyrkans ledare samlades och började formulerade den kristna tron så som vi bekänner i den Nicenska trosbekännelsen. Alla världens kyrkor förhåller sig till grundsatserna i den bekännelse som då började formuleras. Med orden från Nicea bekänner vi tron på "en enda Gud allsmäktig Fader, skapare av himmel och jord..."

Fred är också din uppgift och du är med och skapar den varje dag med början vid frukostbordet. Fred vare med alla dem som odlar kaffe, dem som syr min kläder och dem som byggt mitt köksbord. Då kommer:

Godhet och trofasthet möts, fred och rättvisa omfamnar varandra.

Trofasthet spirar ur jorden, rättvisa blickar ner från himlen.

Herren själv ger allt gott, vårt land ger sin gröda
Rättvisa går framför honom, fred och välgång i hans spår.

(Psaltaren 85:11-14)

Text: Jonas Thorängen

Projektkoordinator Ekumeniska året 2025
– Tid för Guds fred

Sveriges kristna råd
– Kyrkorna tillsammans i tro och handling

Equmeniakyrkan på MR-Dagarna

20-21 oktober

Sedan 2010 har Mänskliga Rättighetsdagarna genomförts i Örebro, i samarbete mellan kommunen och civilsamhället. Många olika föreningar har funnits representerade och även kyrkan, genom Svenska kyrkan. I år kommer Equmeniakyrkan i Örebro också finnas med, genom att BK Blås har bjudits in att medverka vid invigningsceremonin måndagen den 20 oktober och att vi ansvarar för ett seminarium på tisdagen den 21 oktober kl. 16.00-18.00. Veckan handlar om mänskliga rättigheter i Örebro men vi lyfter blicken ut i världen, ur perspektivet att Equmeniakyrkan med ca 900 medlemmar i Örebro är del i en rörelse som arbetar för en förändrad värld på många olika platser.

Platsen för både invigningen och vårt seminarium är Kulturkvarteret och till seminariet har vi bjudit in Gunnilla Ikponmwosa, samordnare inom Equmeniakyrkan för Mellanöstern och mänskliga rättigheter, samt Göran Gunner, lärare på Enskilda högskolan Stockholm med fokus på missionsvetenskap och mänskliga rättigheter.

Vi hoppas att det blir bra tillfällen för fördjupning och utmaning för oss alla och att vi får visa Örebro att detta är frågor som angår kyrkan i allra högsta grad.

Text: Petter Hermansson

A close-up portrait of Erik Amnå, an elderly man with a mustache, wearing a grey flat cap and black-rimmed glasses. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a soft-focus green foliage.

Demokrati under kyrkoåret

Kära vänner i det som var min hemstad 1982-2015!

Text: Erik Amnå

Tack för inbjudan att komma och samtala med er om några saker som upptar mig. De har egentligen upptagit mig under hela livet. Det är ett arv, först från mina morföräldrar i Hasselfors, sedan från mina föräldrar. Hur ska vi som kristna leva i världen utan att leva av den?

Equmeniakyrkan säger sig vilja vara: *”En kyrka för hela livet där mötet med Jesus Kristus förvandlar mig, dig och världen.”*

Nu är det hög tid att närmare utforska hur mötet med Jesus Kristus för-

vandlar världen. Så mycket händer i världen och samhället som går på tvärs mot den inkluderande öppenhet och frihet som oftast utmärkt oss som samfund.

Människovärdet reduceras, krig rasar, skapelsen skövlas. Hat och polarisering förpestar samhällsklimatet. Samtidigt finns en till synes växande öppenhet för en meningssökande andlighet.

Hoppet måste ta sin boning ibland oss och bli till konkret engagemang. När den amerikanska episkopala biskopen Mariann Edgar Budde vädjade till president Trump att visa barmhärtighet mot invandrare och HBTQ-personer exemplifierade hon förebildligt vad det kan innebära att,

som kväkarna säger, ”Tala sanning till makten”.

Den pågående omförhandlingen av den svenska samhällsmodellen – som vi var med om att bygga och bära – påkallar också vår uppmärksamhet. Det gamla samhällskontraktets balans mellan det offentliga och civilsamhället ruckas. När staten nu skärper villkoren för stöd till trosamfunden bör vi precisera vilken samhällsroll Equmeniakyrkan ska spela lokalt, nationellt och internationellt – vid sidan av uttalanden, förböner och diakoni.

Som jag ser det är Equmeniakyrkan alltför tyst i samhällsdebatten år 2025, under en av de mest dramatiska samhällsomdaningarna vi varit

med om. Demokratin – vårt stora oslagbara gemensamma frihetsprojekt som gett oss mer än något annat samhällssystem i form av frihet från sjukdomar, mer jämlika villkor mellan fattiga och rika, mer frihet för mäns och kvinnors utveckling, större respekt för barnens rättigheter, effektivare miljöpolitik för att rädda skapelsen, etcetera.

För att inte tala om religionsfrihet – frikyrkorörelsens gemensamma politiska projekt.

Men tvärtemot vad mot vad vi hoppades när Berlinmuren plockades ned blir demokratierna i världen allt färre. Oftast inte genom våld och kupper utan genom att folket har valt starka, auktoritära män, vars första uppgift har varit att minska utrymmet för domstolar, frivilligorganisationer, myndigheter, forskare, medier – och liknande tidigare politiskt fria och oberoende institutioner. Också i Sverige ser vi tendenser till att styra civilsamhället hårdare. Offentliga bidrag till folkhögskolor, studieförbund, biståndsorganisationer och andra stryps samtidigt som villkoren för att få medel skärps. Medlemmar registreras. Även om det ibland sägs ske med goda syften innebär det att våra frihetsgrader inskränks. Särskilt om vi vill behålla bidragen från stat och kommun så lever vi inte i något nådens, utan i kontrollens år.

Men i stort sett ingen reaktion – inte ens när våra egna studieförbund, folkhögskolor och biståndsorganisationer drabbas reagerar vi med samlad kraft i offentligheten. Ännu tystare blir vi inför det som Göran Rosenberg med flera kallat ett folkmord av palestinier och en moralisk kollaps för staten Israel.

Det är inte bara för vår egen skull som friheten måste försvaras och bredas ut även år 2025. Vi står i en frihetstradition där våra förmödrar och förfäder gått före och kämpat för de fri- och rättigheter vi kanske trott att vi kunde ta för givna. Hot och hat förkväver samhällsdebatten och skrämmer tjänstepersoner i stat och kommun till tystnad och politiker lämnar sina förtroendeuppdrag.

Hur märker våra medmänniskor att Gudsriket finns mitt ibland dem, att vi tror på Jesus och ett rike som inte är som denna världens riken? Hur märker de att vi finns och att vår tro inte är nån oförarglig fromhet utan en fromhet som gör skillnad – såsom Jesus gjorde skillnad. I ett försvar för demokratin, för människors frihet, för fred på jorden och fred med jorden?

Mycket tycks dra vår uppmärksamhet inåt och uppåt. Det är inget nytt. År 1922 skrev biskop Billing en psalm där den sjunde versen lyder:

”Vi ängsliga gå och betryckta. På vakt kring vårt nedgrävda pund. Vi sitta med dörrarna lyckta. En räddhågad lärjungarund. Då Herren oss väntat att finna. Därute, där striderna brinna. I manligt och troget förbund.”

Vi vill ju att fler ska upptäcka och dela vår tro på ett rike som inte är av denna världen. Men jag saknar alltså den blick utåt som läser vår samtid utifrån vår tro och kallelse. Vad kan vi lära av goda exempel på ett tydligt samhällsansvar i församlingar och samfund? Vad kan vi göra för att fördjupa den apostoliska demokratin i församling och samfund? Hur kan vi fostra barn och ungdomar till demokrater? – den frågan är också viktig i min forskning.

Det är bland annat detta som jag så gärna vill utbyta tankar med er om.

Hälsningar Erik Amnå

Erik Amnå kommer till kyrksöndagen i Betaniakyrkan 21 september kl 10-13

” Som jag ser det är Equmeniakyrkan alltför tyst i samhällsdebatten år 2025.

Equmeniakyrkan i Örebro spelar in gudstjänster till SVT

Första helgen i oktober kommer fyra gudstjänster spelas in i Betlehems kyrkan för att sedan sändas under fyra söndagar i januari 2026, med start vid Trettondedag jul.

Text: Petter Hermansson

Samtliga fem församlingar i Equmeniakyrkan i Örebro medverkar, i en salig blandning av inslag med musik, predikan, förbön och gudstjänstledning. Tanken är att visa på bredden i våra församlingar och lite av allt vi kan vara stolta över. Det kommer inte att bli fyra vanliga gudstjänster som spelas in, utan varje inslag spelas in för sig och klipps sedan ihop av SVT. På söndag den 5 oktober kommer församlingsångerna spelas in så då hoppas vi att så många som möjligt kan vara med i Betlehems kyrkan kl. 10.00 och två timmar framåt. Ta också med dessa gudstjänster i dina böner, att vi får göra något fint för den gudstjänstfirande församlingen på cirka 200.000 människor som kommer att se resultatet.

Skördefest i Betlehems kyrkan

Lördagen den 20 september kl. 11.00-14.00 ordnar Betlehems kyrkan sin sedvanliga Skördefest, med försäljning av hembakat, hemsyltat, och hemsaftat, med mera.

Text: Petter Hermansson

Det finns möjlighet att äta soppa och det finns olika lotterier. All behållning går till Equmeniakyrkans internationella arbete och Diakonias arbete i världen. Så missa inte detta tillfälle att ta del av skapelsens gåvor och bidra till en bättre värld.

Hur mår vi och vårt klimat hösten 2025?

Vi fortsätter våra klimatsamtal varannan måndag kl 15 med start den 8 sept i Betlehems kyrkan.

Text: Reidun Carlsson

I våras fick vi en fråga från Örebro universitet (sociologi) om vi ville titta på ett studiecirkelmateriale tre forskare arbetat fram och som handlar om Sociala (o)möjligheter att konsumera mindre. Vår samtalsgrupp tyckte materialet är intressant och vill fortsätta och använda materialet i höst.

De teman som behandlas i materialet är:

- 1/ vardagsritualer och konsumtion
- 2/ status och sociala jämförelser
- 3/ normalisering av masskonsumtion
- 4/ tid och mobilitet
- 5/ socialt stöd och stöd från samhället.

I nuläget deltar medlemmar från alla våra fem Equmeniakyrkoförsamlingar i Örebro, men det finns plats för fler, så välkommen.

Varannan tisdagförmiddag (start 9 sept kl 10, Betlehems kyrkan) fortsätter gruppen "En hållbar livsstil" med sina samlingar. Bland annat kommer ett studiebesök att göras på Kullens kvarn i Glanshammar i september. Även till denna grupp är fler välkomna.

Några nya klimatföreläsningar planeras också under hösten.

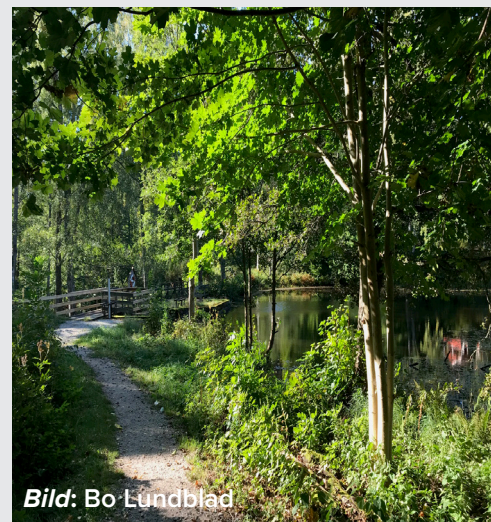

Bild: Bo Lundblad

Kontakter

Betaniakyrkan

Venavägen 21, 703 65 Örebro
Tel Exp 019 31 02 90
exp@betaniakyrkan.se
Bg 463 - 3517, Swish 123 512 84 75
betaniakyrkan.se

Församlingsföreståndare/Pastor

Monica R Sturzenbecker

Tel 073 079 85 35

monica@betaniakyrkan.se

Lediga dagar: måndag, fredag

Diakon

Jovita Häggmyr

Tel: 070 585 75 36

jovita@betaniakyrkan.se

Ledig dag: fredag

Region Svealand

Regional kyrkoledare

Anna Gustafsson

Tel 070 485 98 38

anna.gustafsson@equmeniakyrkan.se

Sjukhuskyrkan

Sjukhuspastor

Jonas Lundkvist

Tel 019 602 23 50

jonas.lundkvist@regionorebrolan.se

Betlehemskyrkan

Sturegatan 9, 702 14 Örebro
info@betlehemskyrkan.nu
Bg 869 - 2410, Swish 123 680 21 85
betlehemskyrkan.nu

Församlingsföreståndare/Pastor

Petter Hermansson

Tel 072 565 24 60

petter@betlehemskyrkan.nu

Lediga dagar: måndag, lördag

Körpedagog

Kersti Esselwall-Smårs

Tel 076 036 3219

kersti@betlehemskyrkan.nu

Arbetar: onsdagar

Redaktion

Gunnar Carlsson, 070 637 82 65
gunnar.ca@telia.com

Monica R Sturzenbecker, 073 079 85 35
monica@betaniakyrkan.se

Petter Hermansson, 072 565 24 60
petter@betlehemskyrkan.nu

Sören Alnehill, 070 545 18 69
alnehill97@outlook.com

Fredrik Sturzenbecker, 073 276 11 32
fsturzenbecker@gmail.com

Övrig information

Bilder: s. 11, 13 Adobe Firefly AI,
s. 2, 8 Pexels.com

Ge gärna ett bidrag till församlingarnas Swish eller
Bankgiro för tryckkostnader
Kultur och studieverksamhet sker i
samarbete med Studieförbundet Bilda.

Bild: Roger Samuelsson

Skapelsetid

När vi hör ordet skapelsetid tror jag att våra tankar går till vartiden när oanade krafter spränger fram och förvandlar den frusna och gråa tiden. Men om man vidgar begreppet så har vi skapelsetid året runt jorden runt.

Den kristna tron är att Gud skapade i tidernas begynnelse hela universum. Ett begrepp som går långt utöver vår tankeförmåga och hos många som en myt. Vi tar inte upp den diskussionen, utan ser bland annat vår jord som ett resultat av en gudomlig skaparlycka. Det står också i 1:a Moseboken att Gud vilade på den sjunde dagen. Det står inte att han avslutade sitt skaparverk. Alltså är det skapelsetid ständigt. Allt som skapas föds ur det vi kallar för livets källa – Guds eviga livs källa.

Men vi människor har fått ansvar att förvalta denna skapelse och låta livet fortgå på alla dess nivåer. Tyvärr ser vi att egoism och penningbegär tränger in i tillvaron som en invasiv växt som tar över allt mer – den blomstrar – ja, men förkväver mycket annat liv eller kreativitet.

Vårt klimat påverkas av detta och vi kan se hur olika krafter i naturen förödande skapar torka, bränder, stormar, olidlig hetta eller översvämmade sjöar och vattendrag osv. Ansvarslöst har vi tappat kontrollen i många sammanhang.

” *Hur ska vi kunna fördela skapelsens gåvor på bästa sätt?*

De invasiva krafterna tar sig också uttryck i ett maktbegär utan gränser. Maktbegäret kräver större utrymme, det starka tar kommandot och med våld erövrar områden på de mindre starkas bekostnad. Vi ser det överallt. På annat ställe i vår tidning kan vi läsa mer om detta. Men det kan även drabba de små sammanhangen som äktenskap, familj, eller maffialiknande grupper som etablerar sig mitt ibland oss.

När vi läser Bibeln så ser vi hur egoismen och habegäret följt oss sedan Kain och Abels dagar. Här utmanar oss den gudomliga skapelseordningen att skapa för-

utsättningar för ett liv så fritt från maktmänniskor som möjligt. Alltså ett fredsarbete i livets tjänst.

Hur ska vi klara av att förvalta den jord vi fått? Vi människor har en grundläggande känsla och det är rättvisa. Vi har sett våra barn riktigt små och gulliga propsa på rättvisa då det gäller att få. Godis, leksaker, eller t.ex. kläder, sportutrustningar mm. Det ska vara rättvist. Det är ett väldigt svårt ord, lätt att säga men svårt att genomföra. Så följer detta problem oss genom åren, och när vi blickar ut över vår värld så ser vi hur orättvis vår tillvaro är.

Hur ska vi kunna fördela skapelsens gåvor på bästa sätt?

Vad kan vi eller vill vi avstå för att en medmänniska i ett annat land eller annan kultur ska få det drägligare?

Vi är utmanade av Skapelsens Herre att leva upp till utmaningen SKAPELSETID. Vill vi, vågar vi? Även den minsta förändringen till det bättre hos oss enskilda kan göra skillnad.

Än har vi tid att skapa.

Text: Sören Alnehill